

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

ຄໍາເຫັນ ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທໍາອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທໍາດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນໍາທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄໍາເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບິ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທໍາອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັ່ນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ຄົນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຜູ້ນ້ອຍ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລໍາເນົາ ແລະ ບາງປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ :

www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

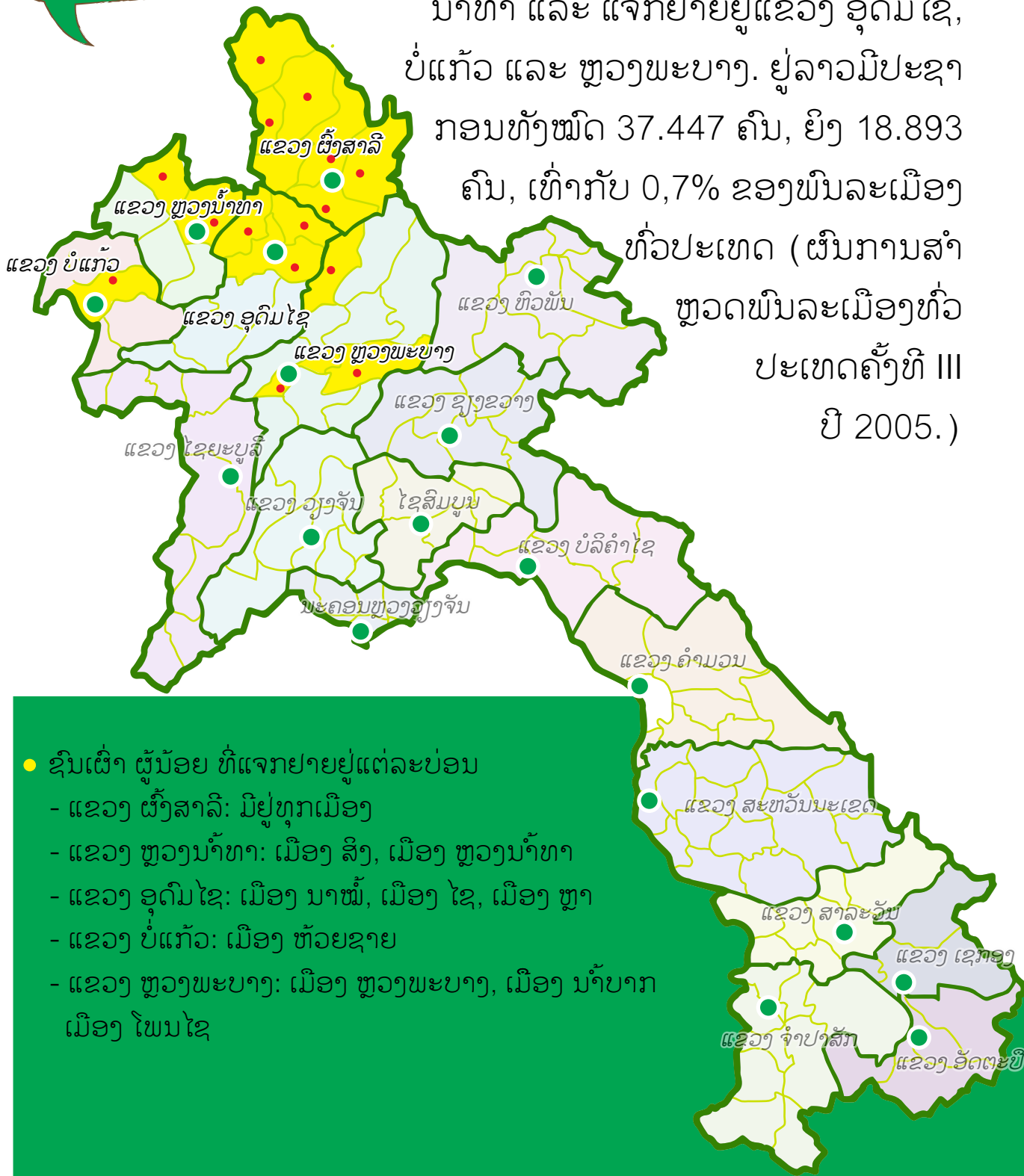
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ສ່ວນຫຼາຍຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ, ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ແຂວງຢາຍຢູ່ແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ບໍ່ແກ້ວ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ຢູ່ລາວມີປະຊາກອນທັງໝົດ 37.447 ຄົນ, ຍິງ 18.893 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 0,7% ຂອງພົນລະເມືອງທົ່ວປະເທດ (ຜົນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງທົ່ວປະເທດຄັ້ງທີ III ປີ 2005.)

- ຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ
 - ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
 - ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ: ເມືອງ ສິງ, ເມືອງ ຫຼວງນ້ຳທາ
 - ແຂວງ ອຸດົມໄຊ: ເມືອງ ນາໝີ, ເມືອງ ໄຊ, ເມືອງ ຫຼາ
 - ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ: ເມືອງ ຫ້ວຍຊາຍ
 - ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ: ເມືອງ ຫຼວງພະບາງ, ເມືອງ ນ້ຳບາກ ເມືອງ ໂພນໄຊ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານພູມລຳເນົາ ແລະ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ປະເທດລາວມາໄດ້ຫຼາຍຮ້ອຍປີ. ໂດຍອີງໃສ່ບັນດາ ເອກະສານ ແລະ ຕາມການບອກເລົ່າຂອງບັນດາເຈົ້າກົກ-ເຈົ້າເຫຼົ່າໃຫ້ ຮູ້ວ່າ: “ຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ” ມີປະຫວັດຄວາມເປັນມາຈາກປະເທດ ມຽນມາ ແລະ ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າມາລາວຢູ່ເຂດ ວຽງພູຄາ ໃນຕົ້ນສະຕະວັດທີ XVI ຮອດສະຕະວັດທີ XVIII – XIX ເປັນໄລຍະສົງຄາມສັກດີນາ ຈົນກັບພະມ້າ, ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍໄປຢູ່ດິນແດນ ແຂວງຜົ້ງສາລີ ໃນ ປັດຈຸບັນດ້ວຍຫຼາຍເສັ້ນທາງ ແລະ ຫຼາຍໄລຍະທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ສຳລັບຊື່ຂອງຊົນເຜົ່ານີ້ມີຫຼາຍຊື່ເອີ້ນດ້ວຍກັນເຊັ່ນ: “ຜູ້ນ້ອຍ, ປູນ້ອຍ, ພູນ້ອຍ, ໄທຜົ້ງສາລີ, ສິງສິລິ, ປີຊູ ແລະ ອື່ນໆ” ຊື່ເອີ້ນຕ່າງໆ ແມ່ນມີຫຼາຍເລື່ອງແຕກຕ່າງກັນທີ່ຊີ້ແຈງເຖິງຊື່ເອີ້ນໃນປັດຈຸບັນ.

ຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍແຊງເຊັ່ນ: “ພູຍອດ, ຕາ ປາດ, ບ້ານຕັ້ງ, ຈາຫໍ, ລາວແຊງໄຟ, ລາວປານ, ຜົ້ງກູ້ ແລະ ຜົ້ງ ເສດ. ຊຶ່ງແຕ່ລະແຊງນັ້ນຈະມີພາສາ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີທີ່ ຄ້າຍຄືກັນ ແລະ ແຕກຕ່າງກັນບາງເລັກນ້ອຍໄປຕາມແຕ່ລະທ້ອງ ຖິ່ນ

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ

ໃນເມື່ອກ່ອນສ່ວນຫຼາຍເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບໃນການກະເສດ ເປັນຕົ້ນ: ເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ, ນອກຈາກນີ້ກໍປູກສາລີ ແລະ ພືດຜັກຊະນິດ ຕ່າງໆທີ່ເປັນອາຫານສຳລັບຊີວິດປະຈຳວັນຂອງຄອບຄົວ.

ສັດທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກລ້ຽງແມ່ນໄກ່, ໝູ, ງົວ ແລະ ຄວາຍ, ສັດດັ່ງ ກ່າວມີຄວາມສຳຄັນໃນການໃຊ້ເປັນແຮງງານລາກແກ່ ແລະ ປະກອບ ເຂົ້າໃນພິທີກຳທາງດ້ານຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ.

ສຳລັບການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດແມ່ນແບບພື້ນບ້ານທີ່ສືບທອດກັນມາແຕ່ປູ່, ຍ່າ ແລະ ຕິດພັນກັບທຳມະຊາດ. ແຕ່ເຂົາເຈົ້າເປັນຄົນທີ່ດູໝັ່ນຂະຫຍັນພຽນໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງມີມູນເຊື້ອໃນການຫຍິບປັກຖັກແສ່ວ, ຕຳແຜ່ນແພເພື່ອເຮັດເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ຄ້າຂາຍ. ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ມີວິຖີການດຳລົງຊີວິດປ່ຽນແປງໄປຈາກເດີມ, ມີການປະກອບອາຊີບທີ່ຫຼວງຫຼາຍ, ມີທັງການເຮັດໄຮ່, ເຮັດນາປະສານກັນໄປຕາມສະພາບຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນທີ່ເຂົາເຈົ້າອາໄສຢູ່.

໔໕ ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ເຂົາເຈົ້າມັກດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຕັ້ງບ້ານເຮືອນຢູ່ຕາມເປັນພູ ຫຼື ຕົ້ນພູ ແລະ ໃກ້ກັບຫ້ວຍນ້ຳລຳທານ. ລັກສະນະເຮືອນນັ້ນມັກປູກສ້າງເຮືອນຮ້ານຕຳມີ ເຊຍ, ຝັງເສົາເຮືອນດ້ວຍໄມ້ທີ່ແຂງແກ່ນ, ຝາແອ້ມດ້ວຍຝາໄມ້ເຮັຍ ຫຼື ໄມ້ແປ້ນ, ໃນເຮືອນຈະມີການຈັດເປັນຫຼາຍຫ້ອງຄື: ຫ້ອງນອນພໍ່, ແມ່, ຫ້ອງລູກຊາຍທີ່ສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ, ຫ້ອງລູກສາວທີ່ຍັງເປັນໂສດ, ໃກ້ຫ້ອງນອນຂອງພໍ່, ແມ່ຈະມີຫ້ອງໜຶ່ງຕັ້ງຫຼັງເປັນບ່ອນເຄົາລົບບູຊາຂອງສະມາຊິກໃນຄົວຄອບ. ເຮືອນມີ 2 ປະຕູ ຄື: ປະຕູດ້ານໜ້າໃຊ້ເຂົ້າ-ອອກຕາມປົກກະຕິ ແລະ ອີກປະຕູໜຶ່ງເປັນປະຕູສຳຮອງຢູ່ດ້ານຫຼັງໄວ້ເຮັດພິທີຮຽກຂວັນ, ການບູຊານົບໄຫ້ວຜີຕ່າງໆ ຫຼື ໃຊ້ໃນເວລານຳເອົາສົບຄົນຕາຍລົງເຮືອນໄປຝັງ. ປັດຈຸບັນລັກສະນະຂອງເຮືອນມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມຍຸກສະໄໝແຫ່ງການພັດທະນາ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ້າ

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ອານຸພິນ ພິມຮັກສາ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ມີເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ການເອ້ຢ້ອງປະຈຳເຜົ່າ ຂອງຕົນທັງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມສ່ວນຫຼາຍຈະເປັນສີດຳ ຊຶ່ງປະດັບເອ້ດ້ວຍສີສັນລວດລາຍຕ່າງໆ ທີ່ສວຍສົດງົດງາມຈາກກສິ ໄມ້ລາຍມີອັນຄ່ອງແຄ້ວ ແລະ ປານິດຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່ານີ້ເອງຊຶ່ງຈະເຫັນ ໃນມື້ວັນບຸນ ຫຼື ພິທີກຳທາງສາສະໜາຕ່າງໆ .

ພາບໂດຍ: ກິມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ເຜົ່າຜູ້ນ້ອຍ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ນາງ ອາລີ ສີລິວິງ

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ນາງ ອາລີ ສີລິວິງ

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ສຳລັບອາຫານສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຫາມາໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ ແລ້ວກຳມາບຸງແຕ່ງເປັນອາຫານປະເພດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ແກງໝູ, ຕົ້ມຜັກ, ລາບຊີ້ນໝູ, ແຈ່ວໝາກເຜັດ, ປຶ້ງຊີ້ນ, ປຶ້ງປາ ແລະ ອື່ນໆ. ອາຫານຈະມີ ລົດເຄັມ ແລະ ກິນເຂົ້າຈ້າວ, ສ່ວນການດື່ມແມ່ນດື່ມນ້ຳດິບ, ນ້ຳຕົ້ມໃບຊາ, ດື່ມເຫຼົ້າຂຽວ, ເຫຼົ້າຂາວ ແລະ ສູບຢາ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ້າ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ມີຮີດຄອງປະເພນີຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຕົນເອງມາແຕ່ບູຮານນະການມີການນັບຖືສາສະໜາພຸດ. ວັດຂອງເຂົາເຈົ້ານັ້ນມີລັກສະນະເບົາບາງກວ່າວັນຂອງຊົນເຜົ່າໃນໝວດພາສາລາວ-ໄຕ. ຄຽງຄູ່ກັບການນັບຖືສາສະໜາພຸດເຂົາເຈົ້າກໍຍັງເຊື່ອຖືຜີເຊັ່ນ: ຜີພໍ່ແມ່, ຜີບັນພະບູລຸດ, ຜີແມ່ນ້ຳລຳທານ, ຜີກົກໄມ້ໃຫຍ່ ແລະ ອື່ນໆ. ໃນແຕ່ລະເຮືອນຈະມີຫຼັງຜີເຊິ່ງເປັນບ່ອນສັກກາລະບູຊາຂອງຄອບຄົວ.

ງານບຸນ

ໃນຮອບວຽນປີໜຶ່ງຂອງຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດຕາມປະຕິທິນຂອງລາວນັ້ນນັບແຕ່ເດືອນ 1-12 ຈະມີການຈັດງານບຸນຕາມແຕ່ລະເດືອນ.

ພິເສດພາຍຫຼັງເກັບກ່ຽວຜົນລະບູກແລ້ວເຂົາເຈົ້າກໍຈະຈັດງານບຸນຂຶ້ນໃນເດືອນນັ້ນ.

រៀបរយ: អ៊ិនតឺណែត

ເຄື່ອງດົນຕີ ແລະ ສິລະປະຜົນເມືອງ

ສຳລັບເຄື່ອງດົນຕີກໍມີປະເພດ: ກອງ, ແຄນ, ຄ້ອງ, ແສ່ງ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ໃຊ້ປະກອບເຂົ້າເປັນເຄື່ອງດົນຕີທີ່ເອົາມາເສບງັນໃນເວລາທີ່ມີ ງານບຸນ, ງານດອງ ແລະ ຈະມີຜູ້ເຖົ້າ, ຊາຍໜຸ່ມ, ຍິງສາວເປັນຜູ້ຮ້ອງເພງ, ຂັບລຳຕາມຈັ່ງຫວະຂອງຕົນ.

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ນາງ ອາລີ ສີລິວິງ

ພາສາປາກເວົ້າ

ພາສາຂອງຊົນເຜົ່າ ຜູ້ນ້ອຍ ຈັດຢູ່ໃນໝວດພາສາ ຈີນ - ຕິເບດ, ສາຂາ ຕິເບດ - ມຽນມາ ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ.

ຄັດຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ການສົມທຽບ

ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ຜູ້ນ້ອຍ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ຜູ້ນ້ອຍ
01	ສະບາຍດີ	ອ່າຈ່າອ່ານິ່ງປີລຣາ
02	ໂຊກດີ	ເມັ່ນໂຍມ່າງໂຍ່ຈ່າວິແມ່
03	ຂອບໃຈ	ອາເຕົາບິຢ່າ
04	ຂໍໂທດ	ປາລາຍິ່ບາ
05	ເຈົ້າຊື່ຍັງ?	ນຳອ່າງມິ່ງມ່າຊ່າງເຢີ?
06	ເຮັດຍັງຢູ່?	ອິເຈີຈິຍິ່ເຢີ?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ່?	ອາຈາເວຍ ແລຣະ?
08	ລາກ່ອນ	ຈ່າຊວ້ານເອວັນແມ່
09	ພົບກັນໃໝ່	ນຸ່ງຈ່າງນິ່ງດມຍນ່າແລແມ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ອິທິຄ່າ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ນາງ ເຫຼົ້າຄຳ ສະພູນສຸກ

